

Kemijärven kaupungin tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2024

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa käsitellään kattavasti ja laaja-alaisesti Kemijärvi - konsernin vuoden 2024 toimintaa ja taloutta. Arviointikertomuksessa todetaan, että kaupunginhallituksen aikaisempina vuosina ja tilinpäätösvuotena toteuttamat toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi ovat onnistuneet ja että kaupungin omavaraisuus on vahvistunut. Arviointikertomuksessa tuodaan esille huoli velkaantuneisuuden korkeasta tasosta. Tarkastuslautakunnan suosituksena on, että toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi jatkuvat myös tulevinä vuosina ja että investointitaso on mitoitettu suhteessa kaupungin taloudelliseen tilanteeseen. Myös poistoaikojen realistista arviointia pidetään tärkeänä, jotta korjausvelka ei kasvaisi.

Tarkastuslautakunta on todennut, että vuonna 2024 valmistunutta kaupunkistrategiaa ei löydy kaupungin nettisivuilta muualta kuin kaupunginvaltuuston kokouspöytäkirjan liitteenä. Strategian tulee olla helposti saatavilla, joten asia korjataan kaupungin nettisivuille.

Henkilöstön osalta todetaan, että mielekkään ja hyvän työilmapiirin luominen ja ylläpitäminen on oleellista kaikilla päätöksenteon tasoilla. Tämä suositus on tärkeä ottaa kaupunginhallituksen kehittämistoimenpiteeksi valtuustokaudella 2025 - 2029.

Toimialat ovat osaltaan antaneet kaupunginhallitukselle arviointikertomuksessa käsiteltyihin asioihin vastauksensa toimenpiteistä annettuihin suosituksiin seuraavasti:

HALLINTOPALVELUT

Tarkastuslautakunta kiinnittää hyvin huomiota pieneen hallinto-organisaatioon liittyvään henkilöriskiin. Varahenkilöjärjestelmää on haastavaa toteuttaa hallintopalveluiden tehtävien moninaisuuden vuoksi ja toisaalta myös kustannuspaineiden takia. Perehdytykseen panostaminen on tärkeää. Hallintopalveluissa rekrytoinnin pyritään toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan suunnitelmallisesti niin, että uudella työntekijällä olisi mahdollisuus perehdytysjaksoon poistuvan työntekijän rinnalla.

TULEVAISUUSPALVELUT

Tarkastuslautakunnan havainnot tulevaisuuspalveluiden toiminnoista muodostavat poikkileikkauksen toimialan laaja-alaiseen toimintaan ja tehtäväkenttään.

Toisen asteen koulutuksen monipuolinen tarjonta on osa kaupungin elinvoimaa. Tulevaisuuspalvelut tekevät jatkossakin osaltaan tiivistä yhteistyötä Rovaniemen koulutuskuntayhtymän kanssa, jotta kaksoistutkinto ja ammatillinen koulutus Kemijärvellä säilyisivät elinvoimaisina. Lukiokoulutuksen profiloitumisen eteen on tehty työtä lukion kehittämissuunnitelman myötä entistä enemmän. Teema-aiheiset lukiot on nähty mahdollisuutena ja sen pohjalta tällä hetkellä toteutetaankin lukion musiikkilinjaa, joka mahdollistaa musiikkiopintojen kiinteän yhdistämisen lukio-opintoihin. Myös väyläopintomahdollisuus Itä-Suomen yliopistoon on saatu käyttöön.

Kirjaston ja koulun välinen yhteistyö on tiivistä. Kuten tarkastuslautakunta arviointikertomuksessaan toteaa, tulee varmistaa, että kaikki perusopetuksen lapset ja nuoret pääsevät nauttimaan kirjaston palveluista lukuvuoden aikana.

ELINVOIMAPALVELUT

Tarkastuslautakunnan havainnot elinvoimapalvelujen toiminnan ja talouden osalta koskien asiakaskyselyn toteutumatta jäämistä on oikea. Asiakaskyselyt palvelujen tuottamisesta tullaan jatkossa uuden organisointirakenteen myötä toteuttamaan säännöllisesti.

Työllisyyspalvelut siirtyvät vuoden 2026 alusta konserni- ja elinvoimapalveluihin, joka vastaa jatkossa ao. palvelujen seurannasta ja asetettujen tavoitteiden toteutumisesta.

Elinvoimapalveluissa on vuonna 2024 valmistauduttu Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysalueen perustamiseen. Työllisyyden hoidon toteutumisen arviointiin mittareiden kautta ei ole ollut riittävästi resursseja. Yhteistyöverkoston rakentuminen on ollut kesken yhteistoiminta-alueen kuntien kesken.

Arviointikertomuksen huomio kaupungin viestintä- ja kaupunkimarkkinointisuunnitelman puuttumisesta on oleellinen ja suunnitelma tulee saada päätöksentekoon viimeistään vuoden 2026 alussa uuden organisointirakenteen myötä.

Arviointikertomuksen huomio kaupungin hankintastrategian puuttumisesta on oleellinen. Hankintastrategia tulee saada valmiiksi vuonna 2026 uuden organisointirakenteen myötä.

YMPÄRSITÖTERVEYSPALVELUT

Tarkastuslautakunnan havainnot riittävien resurssien varmistamisesta ympäristönsuojelun määräysten yhtenäistämiseksi alueella sekä muuttuvan lainsäädännön jalkauttamiseksi toimintaan ja näistä johtuvaa työvoimatarpeen arviointia ovat oikeat ja aiheelliset. Lisäksi tarkastuslautakunta on nostanut esiin turvallisuusympäristön mahdollisten muutosten tuomiin haasteisiin ennakoinnin ja resurssien tarpeen.

Ympäristönsuojeluun on lisätty resurssia vuodelle 2025. Kuitenkin vuonna 2025 resurssin väheneminen muusta toiminnasta tulee todennäköisesti hidastamaan vuoden 2025 tavoitteiden saavuttamista. Henkilöstöresurssien riittävyyteen tulee edelleen panostaa. Haasteet sijaisuuksien täyttämisen tiedostetaan.

TILAPALVELUT LIIKELAITOS

Tilapalvelut liikelaitoksen osalta investointien toteuma-aste oli 95 %, jolloin on todettava, että myös niiden seuranta on ollut suunnitelmallista kuten havainto osoittaa. Suosituksena oleviin poistoaikoihin kiinnitetään huomiota poistoaikaohjeiden mukaisesti.

Investointiohjelmat suunnitellaan aina kaupungin talouden mukaisesti. Muuten voidaan todeta, että tarkastuslautakunnan tekemät havainnot ovat olleet oikeita.

TYTÄRYHTIÖIDEN TOIMINTA JA TALOUS

Konsernivalvontaa/sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella. Kaupunginhallitus arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja tulee teettämään ulkopuolisen arvioinnin ja käsittelee arvioinnin ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa. Kaupungissa astuu voimaan uusi organisaatio vuoden alusta. Kaupunginhallituksen alaisuuteen perustetaan konsernijaosto tukemaan kaupunginhallitusta

omistajaohjauksen tehtävissä. Konsernijaoston esittelijänä toimii kaupunginjohtaja ja jaostolle delegoidaan kaupunginhallitukselta toimivaltaa konsernijohtamisen tehtävissä.

Konserniyhteisöjä ovat Kiinteistö Oy Kemijärven vuokratalot, Kemijärven Roikka Oy, Kiinteistö oy Kemijärven Töveli, Kemijärven Energia ja Vesi Oy, Koillis-Lapin Sähkö Oy, Itä-Lapin Energia Oy, Keski-Lapin Voima Oy, Elwira Oy, Kemijärven Kehitys Oy, Saura säätiö sr, Osuuskunta Uurto sekä Kemijärven Jäähalli Oy.

Kemijärven Roikka Oy: Todetaan, että toiminta on ollut tavoitteiden mukaista.

KOy Kemijärven Vuokratalot: Todetaan, että talouden tervehdyttämishjelma päättyy 31.12.2025

KOy Kemijärven Töveli: Todetaan, että yhtiön taloudelliseen tilanteeseen tulee kiinnittää erityistä huomiota yhdessä omistajan kanssa.

Kemijärven Energia ja Vesi Oy: Yhtiön hallitus arvioi yhtiön toimintaa ja strategian toteutumista jatkuvasti ja laajemmin vähintään kerran vuodessa. Kuluvana vuonna yhtiössä on otettu käyttöön datakeskus, jonka hukkalämpö hyödynnetään kaupungin kaukolämpöverkossa. Kaukolämpöverkon kokonaislämmöntarpeesta katetaan tällä hukkalämmöllä lähes kolmannes. Yhtiö valmistelee lämmöntuotannon monipuolistamista lisääviä investointihankkeita ja näistä potentiaalisimpia ovat sähkökattila ja kaukolämpöakku, jota voidaan käyttää datakeskuksen lämmöntuotannon optimoinnin lisäksi myös sähköntuotannon optimointiin. Kaukolämpöakku voi myös hetkellisesti toimia lämmöntuottajana mahdollisten laiterikkojen aikana ja näin ollen sillä pystyttäisiin vähentämään öljynkäyttöä. Paikallisten yritysten kanssa tehdään yhteistyötä tuotannon tehostamiseksi. Yhtiö valmistelee verkkotietojärjestelmän hankintaa omaisuudenhallinnan kehittämiseksi, jotta voidaan varmistaa tulevaisuudessa mahdollisimman oikeat ja oikea-aikaiset saneerausinvestoinnit ikääntyville verkoille.

Koillis-Lapin Sähkö Oy: Yhtiön toiminta on ollut tilikautena määriteltyjen tavoitteiden mukaista.

Kemijärven Kehitys Oy: Kemijärven Kehitys Oy:n toiminnot, tehtävät ja henkilöstö siirtyvät konserni- ja elinvoimapalveluiden toimialalle vuoden 2025 alusta.

Saura säätiö: Muuttuva toimintaympäristö edellyttää palvelujen kehittämistä eri yhteistyöverkostoissa.

Osuuskunta Uurto: Tavoitteellinen sidosryhmätyö työllisyys- ja kuntoutustoiminnan kehittämiseksi edellyttää panostusta. Henkilöstön koulutukseen ja työhyvinvointiin tärkeä resursoida.

Kaupunginhallitus antaa vastauksenaan arviointikertomukseen 2024 yllä olevan mukaisen lausunnon.